

ŠOLSTVO IN PRAVO

V razdelku Šolstvo in pravo bomo objavljali prispevke mag. Domna Petelina, univ. dipl. pravnika, ki bo skušal odgovoriti na številna odprta vprašanja s področja šolskega prava, zato se lahko glede želenih vsebin prihodnjih prispevkov ali dilem vsakokratnega aktualnega prispevka obrnete nanj na e-naslov petelin.domen@gmail.com.

NEPRAVILNO OBRAČUNAVANJE STROŠKOV PREVOZA NA DELO IN Z DELA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Mag. Domen Petelin, univ. dipl. pravnik

Ob sklenitvi delovnega razmerja mora delodajalec delavcu, poleg plače¹ zagotoviti tudi povračilo stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in z dela ter povračilo stroškov, ki jih ima delavec pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju².

Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela za delavce, zaposlene na področju vzgoje in izobraževanja, je urejeno v 5. členu Aneksa h Kolektivni pogodbi za dejavnost vzgoje in izobraževanja³.

Socialni partnerji so se ob sklenitvi Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja (v nadaljevanju: KPVIZ) dogovorili, da pripada povračilo stroškov prevoza večini delavcev, ne pa vsem. Tako iz določbe prvega odstavka 5. člena Aneksa h KPVIZ izhaja, da »pripada povračilo stroškov prevoza na delo in z dela javnemu uslužbencu glede na razdaljo od kraja bivališča do delovnega mesta, če ta razdalja znaša več kot dva kilometra«.

VIŠINA STROŠKOV PREVOZA NA DELO IN Z DELA

Z drugim odstavkom 5. člena Aneksa h KPVIZ je določeno temeljno, primarno pravilo, da »se stroški

prevoza na delo in z dela povrnejo v višini stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi«.

Samo v primerih, kadar javni uslužbenec nima možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se mu prizna kilometrina v višini 8 % cene neosvinčenega motornega bencina – 95 oktanov⁴.

Za priznanje kilometrine kot načina povračila stroškov prevoza na delo in z dela je pomembna razlaga, kdaj se šteje, da javni prevoz ni možen. Tako iz določbe tretjega odstavka 5. člena Aneksa h KPVIZ izhaja domneva, kdaj se šteje za potrebe priznavanja stroškov prevoza, da javni prevoz ni možen. Gre za primere:

- če javni prevoz ne obstaja,
- če javnega prevoza glede na delovni čas javnega uslužbenca ni možno uporabiti ali
- če bi uporaba javnega prevoza glede na vozni red in delovni čas javnega uslužbenca, ne upošteva je čas trajanja vožnje, za delavca pomenila več kot eno uro dnevne časovne izgube v eno smer.

Aneks h KPVIZ tako šteje neobstoje in nezmožnost uporabe javnega prevoznega sredstva glede na delovni čas delavca kot dopustna primera za priznanje kilometrine kot načina povračila stroškov prevoza na delo in z dela. Aneks h KPVIZ določa tudi tretji, še dopustni primer za izplačilo kilometrine, po

katerem delavec ne sme izgubiti več kot ene ure v eno smer zaradi uporabe javnega prevoza, pri čemer izguba časa zaradi vožnje na delo in z dela v ta čas ni všteta.

Aneks h KPVIZ določa pravico do povračila stroškov prevoza ne glede na dejanski način prihoda na delo, za katerega se delavec odloči. Višina denarnega povračila za strošek prevoza ne glede na prevozno sredstvo oziroma pešpot in za čas, ki ga delavec izgubi s prihodom na delo, je vezana na višino stroškov za javni prevoz. Pri tem tako kot ni pomemben način dejanskega prevoza, ni pomembna niti stroškovna primerjava višine kilometrine in stroška javnega prevoza⁵.

Strošek javnega prevoza se v okviru možnega javnega prevoza priznava na razdalji, daljši od dveh kilometrov med krajem bivanja in delovnim mestom, pri čemer Aneks h KPVIZ izrecno ne predvideva situacij, po katerih bi se priznavalo kilometrino, če je javni prevoz možen. Zato je potrebno predvsem s časovno izgubo ene ure zaradi čakanja na (drug) javni prevoz, ki je lahko tudi v obliki porabljenega časa zaradi normalne hoje do naslednjega javnega prevoznega sredstva in v obliki porabljenega časa do prihoda od kraja bivanja do mesta javnega prevoza oziroma od mesta javnega prevoza do delovnega mesta, razlagati (ne)zmožnost prevoza na

1 Med druga povračila stroškov v zvezi z delom lahko štejemo tudi regres za letni dopust, odpravnino ob upokojitvi, kilometrino za uporabo lastnega avtomobila, itd.

2 Prvi odstavek 130. člena Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16 in 15/17 – odl. US).

3 (Ur. l. RS, št. 40/12).

4 Drugi odstavek 5. člena Aneksa h Kolektivni pogodbi za dejavnost vzgoje in izobraževanja.

5 Sodbi Vrhovnega sodišča RS VIII Ips 21/2014, z dne 2. 6. 2014, in VIII Ips 199/2014, z dne 13. 1. 2015.

delovno mesto z javnim prevoznim sredstvom⁶.

V šestem odstavku 5. člena Aneksa h KPVIZ je sicer določena še ena izjema, ko delavec do povračila stroškov prevoza na delo in z dela sploh ni upravičen, in sicer v primerih, kadar je organiziran ali zagotovljen brezplačni prevoz oziroma če delodajalec zagotovi brezplačni prevoz na delo in z dela, delavcu povračilo stroškov prevoza na delo in z dela ne pripada.

OKROŽNICA MINISTRSTVA ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT Od uveljavitve Aneksa h KPVIZ (leta 2012) do 31. 8. 2016 so bile pravne dileme glede oblike plačevanja (javni prevoz, kilometrina) in višine povračila stroškov prevoza na delo in z dela na področju vzgoje in izobraževanja praviloma odpravljene in razjasnjene. Dne 26. 8. 2016 pa je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: ministrstvo) z okrožnico, št. 6030-2/2016/1, z naslovom »Prenovljena aplikacija Prevoz«, vse šole seznanilo z novostmi glede posodobljene aplikacije Prevoz⁷.

Ministrstvo je v dobri veri in na podlagi ugotovitev nadzora nad dodeljevanjem in porabo javnih sredstev za povračilo stroškov zaposlenim na področju vzgoje in izobraževanja posodobilo aplikacijo Prevoz. Vsi zaposleni so morali ob začetku šolskega leta 2016/17 izpolniti in podpisati nove izjave za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela. Ministrstvo je v okrožnici in v navodilih za izpolnjevanje izjave, ki so bila priloga okrožnice, zelo dobro obrazložilo in pravno utemeljilo pravne elemente izplačil

6 Sodba Višjega delovnega in socialnega sodišča, št. Pdp 612/2016, z dne 2. 2. 2017.

7 Aplikacija Prevoz ima trojno funkcijo: 1. zajem podatkov in izračun transferjev, 2. orodje za nadzor nad namensko in gospodarno rabo javnih sredstev, 3. poslovno orodje za šole, ki jim omogoča enoten in učinkovit nadzor nad povračili stroškov prevoza.

povračil stroškov prevoza na delo in z dela, vendar je ministrstvo v enem od opisanih primerov prekoračilo normativne okvirje, določene z Aneksom h KPVIZ, in med dopustne izjeme, ko lahko delodajalec delavcu izplača kilometrino namesto povračila stroškov prevoza na delo in z dela v višini stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, navedlo tudi primer, »ko javni prevoz ni možen v smeri delovnega mesta«.

Po mnenju in navodilih ministrstva delavci ne smejo v primerih, kadar javni prevoz ni možen v smeri delovnega mesta, iskati možnosti javnega prevoza po drugih daljših relacijah, ki ne potekajo v smeri delovnega mesta, ampak mora delavec prejeti povračilo stroškov prevoza v obliki kilometrine po najkrajši poti, ker javnega prevoza v smeri delovnega mesta ni. Na to nepravilnost je SVIZ dne 27. 10. 2016⁸ opozoril ministrstvo, vendar vemo iz nekaterih primerov iz prakse, da nekateri delavci še vedno (že dve leti) prejema v tovrstnih primerih povračilo stroškov prevoza v obliki kilometrine po najkrajši poti, čeprav bi jim moral delodajalec povrniti stroške prevoza na delo in z dela v višini stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi.

V nekaterih primerih so delavci zaradi nezakonite prakse v dveh letih prejeli tudi 2.000,00 (in več) evrov manj sredstev, kot jim glede na veljavne predpise pripada. Ravnatelj pri tem ne gre pavšalno kriviti, da samovoljno ravnajo, saj nenazadnje le spoštujejo navodila ministrstva in sledijo njihovim usmeritvam, kar pa se v tem primeru izkaže za nezakonito, saj navodila ministrstva ne moremo šteti kot veljavni predpis, ki poleg vsega širi izjeme povračila stroškov prevoza v obliki kilometrine na primere, ki presegajo zgoraj opisane dopustne izjeme.

8 http://www.sola1.si/sviz/_private/potni_stroski_poziv_MIZS_k%20umiku_navodil.pdf.

Sporni kriterij »javni prevoz v smeri delovnega mesta« ministrstva je zakonit zgolj in samo v pravnih okvirih, določenih s tretjim odstavkom 5. člena Aneksa h KPVIZ, kjer je navedeno, da delavec prejme povračilo stroškov prevoza v obliki kilometrine, kadar javnega prevoza glede na delovni čas delavca ni možno uporabiti ali kadar bi uporaba javnega prevoza glede na vozni red in delovni čas javnega uslužbenca, ne upošteva časa trajanja vožnje, za delavca pomenila več kot eno uro dnevne časovne izgube v eno smer.

Kriterij »javni prevoz v smeri delovnega mesta«, ki ga je z okrožnico določilo ministrstvo in ki ga nekateri ravnatelji upoštevajo, je nezakonito, saj presega pravne okvire, določene v Aneksu h KPVIZ kot temeljnem predpisu, ki normativno ureja področje stroškov prevoza na delo in z dela zaposlenih na področju vzgoje in izobraževanja. Tega kriterija se zaradi spoštovanja načela zakonitosti ne sme upoštevati, saj kriterij iz okrožnice ministrstva ne temelji na kakršnemkoli veljavnem predpisu (zakon, kolektivna pogodba, podzakonski predpis, itd), ampak gre za svojevrstno (in nepravilno) interpretacijo, zaradi katere so nekateri zaposleni na področju vzgoje in izobraževanja pri obračunu povračila stroškov prevoza na delo in z dela oškodovani.

KAKO RAVNATI?

V kolikor delavec, ki opravlja svoje delo na področju vzgoje in izobraževanja, prejema povračilo stroškov prevoza v obliki kilometrine, moral pa bi prejemati povračilo stroškov prevoza na delo in z dela v višini stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, mora ravnatelja na to opozoriti s pisnim zahtevkom, pri čemer je potrebno v vsakem primeru konkretno in podprto z ustreznimi dokazili (voznimi redi javnih prevoznikov) dokazati, da je javni prevoz glede na njegov delovni čas možno uporabiti, oziroma dokazati, da uporaba javnega prevoza glede na

vozni red in delovni čas delavca, ne upoštevaje čas trajanja vožnje, zanj ne pomenita več kot eno uro dnevne časovne izgube v eno smer.

Delavec lahko tudi predlaga, da se razlika med izplačanimi stroški prevoza na delo in z dela do zakonite višine stroškov prevoza na delo in z dela, to je stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, v obdobju od 1. 9. 2016 do dne izplačila razlike, izplača skupaj z zamudnimi obrestmi. Ravnateljem je seveda potrebno dati dovolj časa, da zadevo proučijo in preverijo, saj so primeri neprimerljivi in je potrebno vsak primer posebej analizirati.

Tovrstnih primerov ni veliko, kljub vsemu pa jih ni tako zelo malo in obstajajo, zato je če sledimo načelu pravičnosti in načelu enakosti pred zakonom, so tudi delavci, ki od 1. 9. 2016 prejemajo kilometrino namesto stroškov javnega prevoza

z javnimi prevoznimi sredstvi, in za katere se izkaže, da javni prevoz glede na njihov delovni čas lahko uporabijo, ali če izkažejo, da uporaba javnega prevoza glede na vozni red in njihov delovni čas, ne upoštevaje čas trajanja vožnje, za njih ne pomeni več kot eno uro dnevne časovne izgube v eno smer, v celoti upravičeni do zakonitega izplačila (kot tudi poplačila) stroškov prevoza na delo in z dela v višini stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi.

Tako iz veljavnih predpisov kot tudi sodne prakse izhaja, da so stroški javnega prevoznega sredstva primarno povračilo javnemu uslužbencu za prevoz na delo in z dela in da pri obračunu potnih stroškov ni pomembna stroškovna primerjava višine kilometrine in stroškov javnega prevoza, prav tako pa ne sme prevladati kriterij »javni prevoz v smeri delovnega mesta«.

Pri tem je potrebno ponovno poudariti, da povračilo stroškov prevoza na delo in z dela v višini stroškov javnega prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi ne pomeni, da mora delavec javni prevoz tudi uporabljati na prihod na delo in z dela. Delavec se na delovno mesto lahko pripelje tudi na drug način (lastni osebni avtomobil, kot sopotnik, s kolesom, itd). Pri povračilu stroškov prevoza tako ni pomemben način dejanskega prevoza, poleg tega ni pomembna niti stroškovna primerjava višine kilometrine in stroška javnega prevoza. Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela v višini kilometrine je zatorej podredna oblika povračila stroškov prevoza na delo in z dela in pride v poštev le v primerih odsotnosti ustreznega javnega prevoza.

Pripravil:
Mag. Domen Petelin,
univ. dipl. pravnik

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

SEZONA
2018 / 2019

PREDSTAVE

PROGRAMI KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE

FESTIVAL LUTKE 2018
(12. – 16. SEPTEMBER)

Informacije in rezervacije za skupine
T 01 3000 976
E organizacija@lgl.si

70 LET
LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA